

Fractie Lijst Hemmen

T.a.v. mevrouw H. Hemmen

datum: 5 februari 2025
ons kenmerk: Z/25/208537/D-590875
doorkiesnummer: 0599 32 02 20
uw brief/email van:
uw kenmerk:
bijlagen: --
onderwerp: S 2025-02; schriftelijke vragen
Service Aansprakelijkheid Directe
Aansprakelijkheidsstelling (SODA)-
regelingen winkeliers Ter Apel

Geachte mevrouw Hemmen,

U heeft op 26 januari 2025 een aantal schriftelijke vragen gesteld over (SODA)-regelingen winkeliers Ter Apel. In deze brief beantwoorden wij uw vragen.

Vraag 1

Kan het College van B&W aangeven of deze Soda-regeling voor winkeliers in Ter Apel voldoende tegemoetkomt aan de schade die zij hebben bij winkeldiefstallen? Zijn de winkeliers tevreden over deze regeling en over de afhandeling? Zo nee, wat zijn dan de redenen?

Antwoord

De Soda-regeling voor winkeliers in Ter Apel komt niet tegemoet aan alle kosten die winkeliers maken naar aanleiding van een winkeldiefstal. De SODA-regeling voorziet in de kosten die gemaakt worden voor het aanhouden, alarmeren aangeven en overdragen aan de politie. Dus de tijd die een winkelmedewerker hiervoor kwijt is. Het is mogelijk digitaal aangifte te doen en Jens Security (winkelbeveiliging) ondersteunt hierin. Ook heeft SODA een digitaal platform en het zou mogelijk moeten zijn om de status van alle zaken in te zien. De gestolen goederen bij supermarkten worden vaak weer afgestaan, soms onbruikbaar (dus schade) en in sommige gevallen vernield. Deze kosten vallen niet onder de SODA regeling. De winkeliers zijn niet tevreden over deze regeling en over de afhandeling. De redenen hiervoor zijn:

- De uitbetaling was afgelopen jaar twee keer en zou vaker kunnen
- Sommige zaken worden geseponneerd omdat de diefstal niet bewezen is, soms blijkt dit al in de winkel. De medewerkers/beveiligers hebben hier wel tijd ingestoken
- Aangiftes en uitbetalingen moeilijk bij elkaar te vinden
- Diefstal in vereniging: bijvoorbeeld 3 personen hebben door samen te werken iets gestolen. Politie ziet dit als 1 diefstal en wordt ook als dusdanig geregistreerd.

Winkeliers zien dit niet als 1 diefstal, maar als 3. Winkeliers vinden dat hier 3 keer de SODA regeling voor uitgekeerd zou moeten worden.

- Een asielzoeker uit een andere woonplaats die iets steelt valt niet onder de SODA regeling Ter Apel (maar onder de landelijke regeling).
- Politie moet gegevens doorsturen wat niet altijd gebeurt. Daarnaast werkt de koninklijke Marechaussee niet in hetzelfde systeem waardoor zaken waarschijnlijk niet doorgestuurd worden. Dit wordt nog uitgezocht.
- Verdienmodel voor Soda (administratiekosten die in rekening worden gebracht)

Vraag 2

Vanuit winkeliers in Ter Apel wordt aangegeven dat maar een klein deel van de aangevraagde compensatie ook daadwerkelijk leidt tot uitbetaling. Er wordt bijvoorbeeld geen compensatiebedrag uitgekeerd aan de winkelier als er sprake is van diefstal in vereniging, of als de persoon die de diefstal pleegt geen inwoner van onze gemeente is of woonachtig is op een oninbaar adres (bijvoorbeeld een GGZinstelling of AZC elders in Nederland). Kan het College van B&W aangeven hoe vaak deze regeling wordt aangevraagd en hoe vaak dit daadwerkelijk leidt tot uitbetaling van het compensatiebedrag en hoe vaak een aanvraag niet leidt tot uitbetaling (incl. de reden waarom geen uitbetaling plaatsvindt)? Ik zou graag een overzicht per jaar ontvangen. Betreffende de jaren 2022, 2023 en 2024.

Antwoord

De aangevraagde compensatie heeft geen relatie met de daadwerkelijke schade (civiele vordering). Men richt zich tot de politie om de juiste gegevens te verkrijgen. Dit blijkt veel werk en werd eerst automatisch gedaan maar daarmee werd er vaak teveel data verstrekt. Nu wordt er handmatig gekeken of de verstrekking proportioneel is. Er is op dit moment een landelijk discussie gaande over de rol die de politie kan en wil spelen (publiek private samenwerkingen).

Een diefstal in vereniging wordt door politie gezien als één diefstal (één aangifte) en ook dusdanig bij de SODA regeling afgehandeld.

Een diefstal door een inwoner/asielzoeker uit een andere plaats/instelling kan worden aangemeld bij de landelijke SODA-regeling (€ 121,- verhaalkans 70%). Bij de regeling voor Ter Apel wordt er altijd uitbetaald (€ 73,88).

De overzichten per jaar met betrekking tot de aanvragen en uitbetalingen kunnen op dit moment niet aangeleverd worden. De vraag is inmiddels uitgezet en zullen later worden toegevoegd.

Vraag 3

Het compensatiebedrag ter hoogte van 73,88 euro is een bescheiden vergoeding omdat winkeliers bij een winkeldiefstal al snel twee uur kwijt zijn om dit administratief af te handelen en hiervan aangifte te doen. Dit afgezet tegen een winkeldiefstal die elders in Nederland plaatsvindt waar een compensatie ter hoogte van 121,- euro wordt ontvangen. De reden dat het compensatiebedrag in Ter Apel fors lager ligt is omdat de kans dat het bedrag teruggevorderd kan worden van een Nederlandse ingezetenen groter is dan het terugvorderen van het bedrag bij een asielzoeker. Hier wordt wederom de rekening neergelegd bij onze winkeliers en dit roept op z'n minst de vraag op of hier wel sprake is van rechtsgelijkheid? Hoe kijkt het college van B&W hiertegen aan?

Antwoord

Een winkeldiefstal elders in Nederland levert niet altijd € 121,- schadevergoeding op

voor de ondernemer. De verhaalkans landelijk is ongeveer 70% en op dit moment zelfs lager.

Omdat civiele schade lastig te verhalen is op asielzoekers is de SODA aanpak in ter Apel aangepast.

Een bedrag van € 73,88 is de gegarandeerde schadevergoeding.

Het resultaat is, dat als de winkeldief verblijft in het asielcomplex te Ter Apel, de in Ter Apel gevestigde winkelier volgens de landelijk berekende verhaalkans van 70%, schadeloos wordt gesteld. Na een winkeldiefstal confronteert SODA de asielzoeker zo snel mogelijk met het schadebedrag van €181,-. Het COA bemiddelt zo mogelijk bij een afbetalingsregeling, om zo te helpen dat na 3 maanden het bedrag geïncasseerd kan zijn. Na 3 maanden ontvangt de winkelier €73,88, onafhankelijk van het succes van de incasso.

Berekening schadevergoeding:

$\text{€ } 181 \times 70\%(\text{verhaalkans}) = \text{€ } 126,70 - \text{€ } 52,82 \text{ incl. € } 9,17 \text{ BTW (SODA-inhouding en inhouding voor DAAD-waARBorg)} = \text{te ontvangen € } 73,88 \text{ (schadevergoeding)}.$

Ondernemers krijgen een gegarandeerde schadevergoeding van € 73,88, dus er is geen sprake van rechtsongelijkheid. Omdat uitbetaling ook afhankelijk is van andere partijen zoals politie en Koninklijke Marechaussee, die gegevens moeten aanleveren, zal de uitbetaling niet overeenkomen met het aantal aangiftes.

Een aantal ondernemers doen geen aangifte meer en nemen hun verlies (grote landelijke ketens zoals Lidl en Action). Omdat het hier gaat om grote ketens is dit verlies makkelijker te verwerken dan voor franchise ondernemers zoals de COOP en de Hema. De SODA regeling zou op zich goed kunnen werken (wanneer de informatie goed wordt gedeeld) en de zaken makkelijk en overzichtelijk toegankelijk zijn.

Een aantal ondernemers in Ter Apel hebben dagelijks te maken met winkeldiefstal en andere incidenten. Het is zeker wenselijk deze ondernemers te ondersteunen met een makkelijk toegankelijk loket en dat ruimhartig wordt vergoed (eens het voordeel van de twijfel te krijgen). De schaderegeling gemeente Westerwolde van het Ministerie van Justitie en Veiligheid zou wellicht een oplossing kunnen zijn. Een bedrag van € 150,- per aangifte incl. goederen met een gegarandeerde uitkering is ons voorstel.

Vraag 4:

Het Rijk betaald 25.000 euro aan de Soda-regeling specifiek voor onze gemeente. Het vermoeden is dat slechts een klein deel daadwerkelijk wordt uitgekeerd aan de winkeliers in Ter Apel. Is het mogelijk om dit bedrag niet in de Soda-regeling te stoppen, maar deze rechtstreeks als gemeente te ontvangen? Op deze wijze kunnen we als gemeente wellicht tot een beter passende oplossingen komen voor het compenseren van schade veroorzaakt door winkeldiefstallen en wellicht ook het hogere compensatiebedrag uitbetalen die andere winkeliers in Nederland ook ontvangen. Hoe staat het college van B&W hierin?

Antwoord

Het Rijk keert het bedrag van € 25.000,- uit aan de gemeente Westerwolde. De gemeente betaalt het bedrag aan de organisatie van de SODA-regeling. Dit gehele bedrag komt ten goede aan de ondernemers van Ter Apel behalve de administratiekosten die Soda in rekening brengt. Wanneer de bodem in zicht is wordt er opnieuw een bedrag aangevraagd bij het Ministerie van JenV.

De methodiek en uitvoering van de SODA regeling is belegd bij een externe organisatie

(zijn meerdere organisaties die hetzelfde aanbod doen). De gemeente heeft voor de uitvoering de expertise en middelen niet en daarnaast is boetes opleggen en innen, aan personen die een strafbaar feit hebben gepleegd, een taak die de gemeente niet op zich neemt. Mede ook gelet op de precedentwerking dat dit met zich meebrengt.

Om tot een goede oplossing te komen wordt voorgesteld dit onderwerp blijvend onder de aandacht van de minister te brengen en haar uit te nodigen voor een overleg met de ondernemers. Wellicht zijn er andere oplossingen mogelijk die de schadeafhandeling (uren en goederen) voor ondernemers eenvoudiger maken.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde,

H. Scheper,
gemeentesecretaris

J. Velema,
burgemeester